

בס"ד

home design

לעומקו של מקרא

דברי עומק בפרשת השבוע

ערש"ק

פר' כי תצא

ה'תשע"ט

בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות

לטל': 052-7675895

גור-אריה צור

מודיעין עילית

ניתן להצטרף לתפוצת מייל

דוא"ל: leshem895@gmail.com

לעומקו של מקרא כי תצא

לְרֹדֵף אֶתְרִיקוֹ לְקַיְמָן לְטוֹבַת הַשְּׁלֵמַת
תְּקוּן נַשְׁמָתוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם.

וְאִשֶׁר עַל כֵּן נִתְקַבְּצוּ הַמְצוּוֹת
הַמְזֻדְמָנוֹת לַפְרֶשֶׁת כִּי תִצָּא, לֹמֵר לָךְ,
כִּי תִצָּא לְמַלְחַמַת הַתּוֹרָה וְהַמְצוּהָ, אֵל
תְּנָה יָדְךָ מִן הַמְזֻדְמָן לָךְ, שְׂאִין אֶתְּהָ
יֹדֵעַ מִתֵּן שִׁכְרֵן שֶׁל מְצוּוֹת, וְשִׁכְרֵן
מְצוּהָ מְצוּהָ, לְתַקֵּן שְׂרֵשָׁה וְשְׂרֵשִׁיד
בְּמִקּוֹם עֲלִיוֹן.

***

כִּי-תִצָּא לְמִלְחָמָה עַל-אִיבֵיךָ וַיִּנְתָּנוּ
ה' אֱלֹהֶיךָ בְּיָדְךָ וְשִׁבִיתָ שְׂבָיו
(כא, י')

פִּירֵשׁ רַש"י (פס' יא') בְּמַלְחַמַת
הַרְשׁוֹת הַכְּתוּב מְדַבֵּר.

וְלַעֲוֹמְקוֹ שֶׁל מִקְרָא יִדְרֹשׁ עַל דְּרַךְ
הַמוֹסֵר: לְעוֹלָם יִלְחַם אָדָם בְּכָל כּוֹחוֹ
בְּמוֹשֵׁג "רְשׁוֹת". שֶׁלֹּא יֵאמַר אָדָם
הַתּוֹרָה הַתִּירָה וַיֵּשׁ לִי רְשׁוֹת. שֶׁעַל יָדֵי
כֵּךְ יִבּוֹא לְהַקְלֵי רֹאשׁ בַּדְּבָרִים הַרְבֵּה.

וְכַמוֹבָא בְּפִרְקֵי אַבוֹת (פֶּרֶק י', מִשְׁנָה
א') אֵל תְּתוֹדַע לְרְשׁוֹת. וְעַל דְּרַךְ
הַפֶּשֶׁט תְּכוּוֹן הַמִּשְׁנָה לְרְשׁוֹת הַשׁוֹרְרָת,
מִלְשׁוֹן שְׂרָרָה, שֶׁלֹּא תְּמִיד תִּיטִיב עִמָּךְ.

כִּי-תִצָּא. בְּשִׁימַת לֵב, רַב רוֹבֵן שֶׁל
הַמְצוּוֹת הַנֶּאֱמָרוֹת בְּפִרְשַׁתְנֵנוּ הֵן מְצוּוֹת
מְזֻדְמָנוֹת. כְּגוֹן: כִּי-תִצָּא וְרֵאִיתָ, כִּי-
תִהְיֶינָה לְאִישׁ שְׁתֵּי נָשִׁים, כִּי-יִהְיֶה
לְאִישׁ בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה, כִּי יִקְרָא קוֹן-
צִפּוֹר, כִּי תִבְנֶה בַּיִת קֹדֶשׁ, כִּי-יִקְחַח
אִישׁ אִשָּׁה, כִּי-יִמְצָא אִישׁ, כִּי יִהְיֶה
(נֵעַר) נֹעֲרָה, כִּי-תִצָּא מִתְּנֶה עַל-
אִיבֵיךָ וְנִשְׁמַרְתָּ, כִּי-תִדְרֹשׁ גִּדְרֵךְ, כִּי
תִבְאֵר בְּכָרֶם רֶעֶה, כִּי תִבְאֵר בְּקִמַת רֶעֶה,
כִּי-יִקְחַח אִישׁ אִשָּׁה חַדְשָׁה, כִּי תִקְצֹר
קְצִירֶךָ בְּשׂוֹדֶךָ, כִּי תִחַבֵּט זֵיתֶךָ, כִּי
תִבְצֹר פְּרִמֶךָ, וְעוֹד כַּהֲנֶה וְכַהֲנֶה. וְדוֹקָא
בְּפִרְשַׁת כִּי תִצָּא,

לֹמֵר לָךְ, כִּי תִצָּא לְמַלְחַמַת שֶׁל
תּוֹרָה, דַּע כִּי אֶתְּהָ נִלְחַם לְכַבוֹשׁ תּוֹרַת
חַיִּים. אִשֶׁר בְּכָל עַת וּזְמָן וּבְכָל מִצַּב
מְאוּרַחוֹת הַחַיִּים, נִצְבַת הַתּוֹרָה
לִימִינְךָ לְנִחְוֹתָךְ בְּדֶרֶךְ, לִידַע הַמַּעֲשֵׂה
הַנִּכּוֹן אִשֶׁר תַּעֲשֶׂה. כִּי מִמֶּנָּה תּוֹצְאוֹת
חַיִּים.

וּמּוֹבָא בְּפִרְדֵּס רִימוֹנִים בְּשֵׁם ר' חַיִּים
וַיִּטָּאֵל ז"ע:

וְלָכֵן גַּם מְצוּוֹת וְשִׁנְיָן בְּגִדְרֵי רְשׁוֹת, אוֹ
שְׂאִינָן תְּלוֹת עַל הָאָדָם אֵלָּא בְּהַזְדַּמָּן,
גַּם אוֹתָן יֵשׁ לְאָדָם לְהַתְּאַמֵּץ וּלְהַשְׁתַּדֵּל

לעומקו של מקרא כי תצא

וְתִקְרָא הַתְּשׁוּבָה אֲשֶׁת, נוטריקון
אש תורה, שהתשובה מתקבלת
ביותר כשהיא באה מאש תורה
שיוקדת בך. וְתִשְׁקַתְּ בָּהּ, וגמרת
בלבך שתהיה תשובה זו לחלקך תמיד.
זה שנאמר וְלִקְחָתָּ לְךָ לְאִשָּׁה.

וְהִבֵּאתָה את תשובתך, כמביא
ביכורים לבית ה', אֶל-תְּוֹךְ בֵּיתְךָ, אל
פנימיותך שלא תהיה תשובה חיצונית
בלבד אלא גם פנימית.
או פְּלֶךְ לדרך זו: שביתך יתנהל על
פי דרך התשובה שקבלת עליך.

וְגִלְחָה אֶת-רֵאשִׁיךָ וְעִשְׂתָּה אֶת-
צַפְרֵינֶיךָ הם הקליפות אשר נדבקו בך
בטרם תשובתך. עתה תסיר אותם
ממך, לכן נאמר בהמשך וְהִסִּירָהּ אֶת-
שְׂמֹלֹת שִׁבְיָהּ מֵעַלְיָהּ (פס' יג')
ומעתה תהיה התשובה לך ולחלקך כל
הימים.

***

וְשִׁבִיתָ שְׁבִיּוֹ (כא, י')

ועל דרך הצח וְשִׁבִיתָ שְׁבִיּוֹ הן
אותיות וְתִשְׁבִּי שְׁבִיּוֹ. ולכן ירמוז
הכתוב למה שאמר הנביא מלאכי ג,

ולעומקו של מקרא ידרש בזה אל
תודע למילה רְשׁוּת. ומלחמה זאת
עם היצר תיקרא מלחמת הרְשׁוּת.
שהיום יאמר לו יש לך רְשׁוּת ובאמת
יש לו, ומחר יאמר יש לך רְשׁוּת
ובאמת אין לו, ויתיר לעצמו דברים
האסורים.

לכן נאמר וְשִׁבִיתָ שְׁבִיּוֹ. מה ששבה
ממך השבאי את המילה רְשׁוּת, ובזה
הוא מנסה אותך שוב ושוב, שוב
וּתִשְׁבֶּה אתה את המילה רְשׁוּת ממנו,
וְתִקְלָאָנָה לבלתי הִתְוַדַּע אליה עוד.

***

וְשִׁבִיתָ שְׁבִיּוֹ. על דרך הרמז תרמוז
הפרשה על חזרה בתשובה. לכן נאמר
וְשִׁבִיתָ. אל תקרי וְשִׁבִיתָ אלא וְשִׁבְתָּ.
כנאמר בפר' ניצבים (ל, ב) וְשִׁבְתָּ עַד
ה' אֶלְקִיךָ עד שתעשה תשובתו של
הקב"ה, והיינו שְׁבִיּוֹ. ולכן אמר ירח
ימים הוא חדש אלול כמובא באוה"ח
הק', שבו מתקבלת תשובתך ביותר.
וְרֵאִיתָ בְּשִׁבְיָהּ, והתבוננת בדרך
התשובה, טעמת וראית כי התשובה
היא יפת תאר עד מאד, כאומרו
(תהלים לד, ט') טַעְמוֹ וְרֵאוּ פִי-טוֹב
ה'.

לעומקו של מקרא כי תצא

העורב מן התיבה, ונאמר שם: וישלח את-העורב ויצא וישב עד-יבשת המים מעל הארץ: (בראשית, ח, ז')

ופירש רש"י עד יבשת המים. פשוטו כמשמעו. אבל מדרש אגדה (ב"ר שם), מוכן היה העורב לשליחות אחרת, בעצירת גשמים בימי אליהו.

והובא בלעומקו של מקרא לפר' נח דלית מילתא דלא רמיזא באורייתא, שהרי עד-יבשת הן אותיות עד תשבי. הוא אליהו הנביא.

ואשר על כן גם כאן יאמר: שלכן נקרא תשבי, על שם ששובה לב השבים בכל לב, כנאמר: ושבית שבינו, ושבית אותיות ותשבי. שבינו, אל תקרי שבינו אלא שבינו לקיים ויהשיב לב-אבות על-בנים ולב בנים על-אבותם.

***

ועשתה את-צפרנית (כא, יב')

פירש רש"י ועשתה - תגדלם, כדי שתתנוול. ולכאורה נראה כסותר דברי

כג': הנה אנכי שלח לכם את אליהו הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא והשיב לב-אבות על-בנים ולב בנים על-אבותם.

ואשר על כן, כל השבים נקראים על שם אליהו הנביא אליהו התשבי. ואמנם, נקרא אליהו התשבי שהיה מתושבי גלעד ככתוב: (מלכים א' פרק י"ז פס' א') : ויאמר אליהו הנביא מתושבי גלעד, ואמרו תוספות תענית ג. ויאמר אליהו התשבי מתושבי גלעד. לכך נקרא מתושבי גלעד לפי שהרגו ישראל אנשי יבש גלעד על מעשה פילגש בגבעה ולא נשאר ביבש גלעד כי אם מעט אנשים מן המיושבים בעיר כי כל השאר היו עם אספסוף לכך מעיד כי אליהו מן התושבים כך שמעתי מהר"י טרוט"י משם הר"י בה"ר יצחק ממלאוש. ע"כ לשון התוספות.

ובשימת לב, נרמז כינויו מהפסוק עצמו, שכן בפסוק הנ"ל מלכים א' פרק י"ז פס' א') כתיב חסר וו', ויאמר אליהו התשבי מתשבי גלעד. התשבי מתשבי כתיב. וכאמרו: התשבי מתשבי. וכבר נרמז מימות עולם ושנות דור ודור, עת שלח נח את

לעומקו של מקרא כי תצא

צִפְרָנְיָהּ. ר' עקיבא אומר **תַּגְדְּלֵם** ור' אליעזר אומר **תִּקְצְצֵם**.

ואשר על כן יש לומר, שבכל מקום תירץ רש"י **לפשוטו של מקרא** כמאן דאמר לשיטתו, **למען ירוץ הקורא בו. כיצד:**

בבראשית פירש לפי ר' אליעזר שאמר **תִּקְצְצֵם**. וב"כ **תצא**, פירש"י לפי ר' עקיבא שאמר **תַּגְדְּלֵם**.

וייש ליתן טעם מדוע יקשור רש"י בפירושו הנ"ל את **מעשה הרקיע לאשת יפת תאר**.

ולעומקו של מקרא יש לומר שכאן גילה הכתוב את כל תִּקְף הבחירה בידי האדם. כפי שאמרו (ברכות, י עמ' א) **הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים**. והשווה רש"י את "**וַעֲשֹׂתָהּ**" של אשת יפת תאר ל"**וַיַּעַשׂ**" דרקיע, כאמרו: כשם שבדברים **הגשמיים** כאשר יפת תאר **אם אין הקב"ה מתירה יִשְׁאַנְהָ באיסור** [וכפירושו שם], כן בדברים **הרוחניים** בענין יראת שמים, אם אין הקב"ה נותן היראת שמים בידי האדם בהיתר, ע"י בחירה, **יִקְחֶנָה האדם באיסור**, ובקל יוכל להגיע לידי טעות של "**אֲדַמָּה**

עצמו, שכן בבראשית (א,ז) פירש רש"י **וַעֲשֹׂתָהּ - תִּקְצְצֵם**.

וכן פירש רש"י על הפסוק **וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הַרְקִיעַ: וַיַּעַשׂ. תִּקְנוּ עַל עֲמֻדוֹ**, והוא עשייתו, ומביא שם רש"י: **כמו ועשתה את צפרניה. ולכאורה כוונתו לפי זה וַעֲשֹׂתָהּ - תִּקְצְצֵם**.

ומה שפירש רש"י בעשיית הרקיע **תִּקְנוּ עַל עֲמֻדוֹ** יש לומר בזה שהעולם שִׁאֵף להתעצם ולהתרחב והקב"ה אמר **לעולם דַּי** ואשר על כן נקרא הקב"ה **א-ל שד"י**.

וכן פירש רש"י את דברי יעקב אבינו לאַחֲיוֹ יוסף (בראשית, מג,יד) **וְאֵל שְׂדֵי יִתֵּן לָכֶם רִחְמִים, מִי שֶׁאִמַר לעולם דַּי, יאמר דַּי לצרותי**.

ולפשוטו של מקרא יש ליתן טעם, מדוע רש"י פירש **וַעֲשֹׂתָהּ** בשני אופנים שונים שלכאורה סותרים זה את זה. שכן ב"כ **תצא** פירש **תַּגְדְּלֵם**, ובבראשית פירש **תִּקְצְצֵם**.

ובשימת לב, מחלוקת היא (ביבמות מח.) על הפסוק **וַעֲשֹׂתָהּ אֶת-**

לעומקו של מקרא כי תצא

ועל דרך הצח, שְׁאֵת הוא אותיות אֲשֵׁת, וירמוז לְאֵשֶׁת יְפֶת-תָּאֵר, שהיא נסיון היצר הרע, והיא היא הדרשה, שאם-תִּיטֵיב בתורה, אף אם יהיה נסיון היצר הרע כְּאֵשֶׁת יְפֶת-תָּאֵר להטותך הדרך, לא יוכל לך, כי אתה בדרגה של שְׁאֵת.

ואשר על כן תִּדְרֹשׁ הפרשה לעומקו של מקרא ללימוד התורה הק' שהיא תבלין ליצר הרע. וכה תִּדְרֹשׁ: כִּי-תֵצֵא לְמִלְחָמָה היא מלחמתה של תורה.

על-אִיבֵיךָ הם החבורה אתם אתה לומד. וקראם אִיבֵיךָ כדאמר רבי חייא בר אבא (קידושין ל, עמ' ב) אפ"ל האב ובנו הרב ותלמידו שעוסקין בתורה נעשים אויבים זה את זה ואינם זזים משם עד שנעשים אוהבים זה את זה שנאמר {במדבר כא-יד} על פן יֵאָמֶר בְּסֵפֶר מִלְחָמָתָה ה' אֵת וְהָב בְּסוּפָהּ אֶל תִּקְרִי בְּסוּפָהּ אֶלָּא בְּסוּפָהּ.

וסֵפֶר מִלְחָמָתָה ה', היא הגמרא, בה סדרו רבינא ורב אשי כל מחלוקות החכמים ותירוציהם.

וּנְתַנּוּ ה' אֶלְהֵיךָ בְּנִדָּה. אחר שתבקש ממי שהחכמה שלו, וּנְתַנּוּ ה' אֶלְהֵיךָ, את פירושו של הלימוד בְּנִדָּה.

וְשָׁבִיטָה שְׂבִיבוֹ. מה שלקח ממך יצר

לעליון", ובמקום עֶקֶב עֲנִיָּה יִרְאֵת ה' יגיע לתועבת ה' כָּל גְּבוּה לֵב (משלי טז-ה).

***

וְלִקְחָתָהּ לָהּ לְאִשָּׁה (פס' יא) פירש"י לפשוטו של מקרא לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע וכו' כנ"ל.

ומובא בברייתא (קידושין ל, עמ' ב) אמר להם הקב"ה לישראל פְּנִי בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו שנאמר (בראשית ד, ז) הָלוֹא אִם-תִּיטֵיב שְׁאֵת [וְאִם לֹא תִיטֵיב לִפְתָּח חַטָּאת רַבִּץ וְאֶלֶיךָ תִשְׁוֹקוּ וְאַתָּה תִּמְשָׁל-בּוֹ].

ולעומקו של מקרא, יש להבין כיצד למדה הגמרא מפסוק זה שהעוסק בתורה אינו נמסר בידי יצהר"ע: אִם-תִּיטֵיב ירמוז על התורה שנקראת טוב. כאומרו כי לקח טוב נתתי לכם תורתִי אל תעזבו. שְׁאֵת ירמוז על התנשאות האדם לדרגה עליונה. וכאומרו: אִם-תִּיטֵיב ותהיה עוסק בתורה, תהיה בדרגה של שְׁאֵת, שתתנשא מעל גבי יצר הרע, ולא תימסר בידו.

לעומקו של מקרא כי תצא

וְאָחֵר כֵּן יִרְמוּז לַעֲת יִפְטֹר מִן הָעוֹלָם,
תָּבוֹא אֵלָיָהּ וּבַעֲלָמָהּ, שֶׁהִיא תִקְרָא
עַל שִׁמְךָ, וְאַתָּה תִקְרָא בַעַל הַסּוּגִיָּה,
וְהִיָּתָה לְךָ לַעֲת פְּקוּדָה, תַּתְלוּוֶה אֵלַיךְ
בַּעֲלוּמוֹת עֲלוֹנוּיִם וְהִיָּתָה לְךָ לְאִשָּׁה
לַעֲת תַּחֲיִית הַמֵּתִים.

וּכְדָאֵמַר ר' יוֹסִי בֶן קִסְמָא (פְּרָקִי
אֲבוֹת פְּרָק ו' מִשְׁנָה ט') שֶׁבִּשְׁשַׁעַת
פְּטִירְתוֹ שָׁל אָדָם אֵין מְלוּיִן לוֹ לְאָדָם
לֹא כֶסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת
וּמְרַגְלִיּוֹת, אֲלֵא תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים
בְּלִבְךָ, שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי ו) בְּהִתְהַלֵּךְ
תִּנְתָּה אִתָּךְ, בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ,
וְהִקִּיצוֹת הִיא תְּשִׁיחָךְ. בְּהִתְהַלֵּךְ
תִּנְתָּה אִתָּךְ, בְּעוֹלָם הַיָּהוּ, בְּשִׁכְבְּךָ
תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ, בְּקִבְרְךָ, וְהִקִּיצוֹת הִיא
תְּשִׁיחָךְ, לְעוֹלָם הַבָּא.

***

כִּי תִהְיֶינָה לְאִישׁ שְׁתֵּי נָשִׁים הָאֲחֵת
אֶהוּבָה וְהָאֲחֵת שְׁנוּאָה וְיָלְדוּ לוֹ
בָּנִים הָאֶהוּבָה וְהַשְׁנוּאָה וְהָיָה הַבֵּן
הַבְּכוֹר לְשְׁנוּאָה וְגו' (כא, טו').

בְּטַעַם סְמִיכוֹת הַפְּרָשִׁיּוֹת מוֹבָא
בְּדַעַת זְקֵנִים, כִּי עֲבִירָה גוֹרֶרֶת
עֲבִירָה. לְקַח אֶשֶׁת יַפֶּת תֹּאֵר, מְרִיבָה

הָרַע שֶׁהִפְרִיעַ בְּלִימוּדךָ, תִּשְׁבַּח מִמֶּנּוּ
בַּחֲזָרָה עַל יְדֵי הַשְּׁתַּדְלוּתְךָ וְעִיּוּנְךָ.
וְרֵאִיתָ בְּשִׁבְלָה אִשָּׁת יַפֶּת-תֹּאֵר,
כֹּאשֶׁר תִּזְכֶּה לִרְאוֹת יִפֶּיה שֶׁל הַסּוּגִיָּה,
וְחִשְׁקָתָ בָּהּ מְרֹוב חִשְׁקְךָ בָּהּ, וְלִקְחָתָּ
לְךָ לְאִשָּׁה תִּהְיֶה הַסּוּגִיָּה כַּעֲצָם
מַעֲצָמִיךָ, וּבִשְׂרָר מְבַשְׂרָךְ וְהִיא תִּהְיֶה
לְךָ לְחֵלְקֶךָ כְּפִי תְּפִילָתְךָ "וְתֵן חֵלְקֵנוּ
בְּתוֹרָתְךָ". וְהִבְאֵתָה תְּבִיא אֶת הַסּוּגִיָּה
כְּפִי הַבְּנֵתְךָ אֶל-תּוֹךְ בֵּיתְךָ. אֵל בֵּית
הַמְּדַרְשׁ.

וְגִלְתָּה אֶת-רֵאִשָּׁה וְעִשְׂתָּה אֶת-
צְפָרְגָיִךְ, יִרְמוּז עַל דֶּרֶךְ חֲזוֹרַת
הַלִּימוּד, שִׁיְהִיָּה כְּבַתְחִילֵת לִימוּדְךָ
מִרְאֵשָׁה וְעַד סוֹפָה. וְהִסִּירָהּ אֶת-
שְׂמֵלֵת שִׁבְלָה מֵעֲלֶיךָ כֹּאִילוֹ לֹא
שְׁבִית אוֹתָהּ כֹּלֵל, וְלֹא לְמַדְמָה כֹּלֵל
מֵעוֹלָם, וְעַל יְדֵי כֵךְ תִּתְיַשֵּׁב הַסּוּגִיָּה
הַיֵּטֵב בְּתוֹכְךָ, שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשְׁבָּה
בְּבֵיתָהּ. וּבְכִתְּהָ אֶת-אֶבְיָהָ וְאֶת-
אִמָּהָ שֶׁמַּעֲתָה אֵין הִיא עוֹד כְּבִיכּוֹל
נַחֲלַת הַקֵּב"ה וְהַשְׁכִּינָה הַק' לְבַד, כִּי לֹא
בְּשָׂמִים הִיא, אֲלֵא גַם וּבַעֲיָקָר נַחֲלַתְךָ
לְעוֹלָמִים. וְאִמֵּר יִרְחַ יְמֵיךָ שֶׁעַל יְדֵי
כֵךְ יִגִּיעַ לְדִרְגַת "וְהִרְיָחוּ בִירַאת ה'",
הִיא דִּרְגַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, לְאַרְךָ יְמֵיךָ.

לעומקו של מקרא כי תצא

רובץ, ויצר הטוב אימת נולד באדם. משעה שנהיה בן שלש עשרה למצוות.

ומעתה, כל זמן שיצה"ר לבדו אצל הנער, עד היותו לאיש, יקרא יצהר"ע שְׁנִיָּאָה. והוא נקרא הבכור, זה שאמר הכתוב והיה הבן הבכור לשְׁנִיָּאָה. ומשנולד היצר הטוב בנער בעת היותו לאיש, הותש יצהר"ע מעט, ויקרא יצהר"ע שְׁנִיָּאָה. וסימנך, השְׁנִיָּאָה עם יו"ד שהוא בגימ' עשר, השְׁנִיָּאָה עם ו' שהוא בגימטריה' שש. שהותש כח היצהר"ע ע"י יצה"ט שנולד.

ועוד על דרך הצח, אל תקרי שְׁנִיָּאָה אלא שְׁהִיָּאָה. שהניאה את האהובה מבעלה. או כלך לדרך זו שְׁהִיָּאָה. [עם מפיק בה"א]. שהבכור שהיה לשניאה, הניא אותה, את האהובה מבעלה.

ועוד, לעומקו של מקרא, לא יוכל לְבַכֵּר אֶת בְּנוֹ הָאֱהוּבָה על פְּנֵי בְּנוֹ הַשְּׁנִיָּאָה הַבְּכֹר כוונתו שלא יתן לו ליצר הטוב חשיבות, כל עוד לא גירשו ליצר הרע. וכפי שאמרו ולעבדו בכל לבבך, בשני יצריך.

בתוך ביתו והרי האהובה והשנואה. ומזה יצא בן סורר ומורה, והמתגלגל מזה כי יהיה באיש חטא משפט מות. והוא על דרך הפשט.

ולעומקו של מקרא יֵאָמֵר, שנסמכו הפרשיות גם לענין מה שפירש רש"י באשת י"ת שלא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע.

ואשר על כן יִדְרָשׁ: הָאֱהוּבָה היא הנשמה הקדושה והיא כפי שאמרו יושבת חיקך. וְהַשְּׁנִיָּאָה היא הרוח הרעה מסטרא אחרא מצד היצר הרע, המושלת גם בו וגם באהובה. ומשננער מבטן אמו היא עמו, ככתוב לפתח חטאת רובץ. ויִלְדוּ-לוֹ בָנִים הם המעשים שלו ופירותיהם. וְהָיָה הַבֵּן הַבְּכֹר לְשְׁנִיָּאָה. כי היא עמו מימי ילדותו ויצר הרע שולט בו מנעוריו. ועל כן מעשיו מעשי הנעורים הם פרי האשה השְׁנִיָּאָה, ולכן גם נסמכת הפרשה לבן סורר ומורה הוא היצר הרע הוא בן השניאה.

ועוד יש ליתן טעם מדוע השְׁנִיָּאָה תקרא גם שְׁנִיָּאָה. ויש לפתור על פי מה שאמרו יצה"ר אימת נכנס באדם, משעת לידתו, שנאמר לפתח חטאת

לעומקו של מקרא כי תצא

{תהילים ד-ה} רָגִזוּ וְאַל-תִּהְיוּ אִם
נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה
שנאמר אִמְרו בְּלִבְכֶם אִם נצחו מוטב
ואם לאו יקרא קריאת שמע שנאמר
עַל-מִשְׁפַּחְכֶם אִם נצחו מוטב ואם לאו
יזכור לו יום המיתה. שנאמר
וְדַמּוּ סֵלָה.

ופירש רש"י וְדַמּוּ סֵלָה יום הדומיה
הוא יום המות שהוא דומיה עולמית.

ובזה נצחו ודאי ליצר הרע.

ומנין שהכתוב בְּכָל אֶשֶׁר-יִמְצָא לָו,
מוֹרָה על יום המות, יש לומר,
כדאמר רב נחמן בר יצחק במסכת
ברכות דף ח' עמ' א', על הפסוק
(תהלים, לבו) על זאת יתפלל כל חסיד
אליך לַעֲת מִצָּא, מאי לַעֲת מִצָּא. לַעֲת
מִצָּא זה יום המיתה שנאמר לַמָּוֶת
תוֹצֵאוֹת. (תהלים סח, כא). הכי נמי,
יְדַרְשׁ יִמְצָא לָו שיזכיר לו יום המות.

וְהוֹיֵנוּ בָהּ, מה יש בהזכרת יום המות
שבזה ינוצח ודאי היצר הרע.

ויש לומר, שכל זמן חיותו של האדם
יצר הרע אחוז בו ואינו מרפה ממנו.
שזה כל תכליתו להפריעו ולהטרידו,
כדי שיתגבר ויחזור בתשובה. ומיום

פִּי אֶת-הַבֶּכָר בֶּן-הַשְּׁנוּאָה יִפִּיר
לָתֶת לוֹ פִּי שְׁנָיִם בְּכָל אֶשֶׁר-יִמְצָא
לוֹ וגו'. (כג, יז)

על פי הדרשה הקודמת, שמכוונים
הדברים כנגד היצר הטוב והיצר הרע,
יש ליתן טעם מאי יִפִּיר.
ויש לומר, לעומקו של מקרא, מאי
יִפִּיר, יִפִּיר את ערמתו של היצהר"ע,
לָתֶת לוֹ, למתגבר על יצר הרע, פִּי
שְׁנָיִם מכוחותיו במלחמתו נגדו, פִּי-
הוא ראשית אָנוּ, כי הוא, היצר הרע,
ראשית אָנוּ, שנכנס באדם עם לידתו,
והוא גדול מיצר הטוב ב"ג שנה. שכן
רק בהיותו לאיש בגיל י"ג שנה, נולד
בו באדם יצר הטוב.

***

בְּכָל אֶשֶׁר-יִמְצָא לָו (כג, יז)

כאן רמז הכתוב בָּמָה ינתן ליצר
הטוב כח פִּי שְׁנָיִם להתגבר על יצר
הרע. שיזכיר לו יום המות.

כמובא במסכת ברכות דף ה' עמ' א'
א"ר לוי בר חמא אמר ר"ש בן לקיש
לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר
הרע [כלומר ילחם בו]. שנאמר

לעומקו של מקרא כי תצא

ולעומקו של מקרא יאמר: תקנו חז"ל ובורא את הכל. כי הכל הוא יצר הרע הנמצא בכל. רק במותו לא יקחהו עמו כי במותו הוא נפרד ממנו כנ"ל, ואז נפרדות הדרכים עד עת התקומה היא תחיית המתים. שאז יקומו וירננו שוכני עפר, יקומו וירננו יהיו ננערים מן היצר הרע. ככתוב (תהלים צב, טו) **דְּשָׁנִים וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ**. וידרש וְרַעֲנָנִים ומן הרע הם ננערים. לכן נאמר (תהלים מט, יח) **כִּי לֹא בְּמוֹתוֹ יִקַּח הַכֹּל**. כלומר במותו לא יקח אתו את היצה"רע, הנקרא כל.

וזה שנאמר טוב שם משמן טוב ויום המות מיום היולדו. וְהַיּוֹנֵן בָּהּ, ומה טוב ביום המות יותר מיום היולדו, שביום היולדו ישלוט יצרו הרע, וביום מותו ישוב השלטון ליצרו הטוב. ועל זה נאמר קהלת ח, ח' וְאֵין שְׁלֹטוֹן בְּיוֹם הַמָּוֶת. שאז אין שלטון ליצה"רע. רק בימי חיותו יוכל לשלוט בו אם לא עשה תשובה. ובעשה תשובה הרי הוא בדרגה של מעין עולם הבא כיום תחיית המתים שאין ליצר הרע כל שליטה בו.

***

המות ואילך לא יוכל עוד לקיים יעודו בו. לכן יטרידהו יצר הרע עד המיתה ולא עד בכלל. שהרי אז הוא עובר ובטל אצל אדם זה עולמית.

ואע"פ שאמר ריש לקיש (בבא בתרא, טז.) הוא שטן הוא יצר הרע הוא מלאך המות, יש לומר בלא עשה תשובה.

ובהיות האדם מזכיר לו ליצהרע את יום המוות הרי הוא כבר בדרגת תשובה, וממילא בזה הוא מנצחו.

***

ובמסכת ברכות יא עמ' ב' תקנו חז"ל לומר בתפילת יוצר: יוצר אור ובורא חֲשֵׁף עֵשֶׂה שְׁלוֹם ובורא את הכל. וכבר העירו בגמרא, שהרי לא כך כתוב (ישעיהו מה, ז') **אלא, יוצר אור ובורא חֲשֵׁף עֵשֶׂה שְׁלוֹם ובורא רע ותירצו שנקט לישנא מעליא**. ושינו הכתוב לומר במקום ובורא רע ובורא את הכל.

וְהַיּוֹנֵן בָּהּ, מנין לקחו חז"ל לשנות מרע להכל. **ובשימת לב** יש לומר שפיל לסיפא דקרא. שנאמר בהמשך הפסוק: **אָנִי ה' עֹשֶׂה כָּל אֲלֵה**.

לעומקו של מקרא כי תצא

וְאֶל-שֹׁעַר מִקְמוֹ יִרְמוּז לַעֲרִיץ
קְדִישֵׁינוּ, מְלֹאכִים קְדוּשִׁים. שִׁישׁ לך
לְהַתְּפַלֵּל עַל הַדָּבָר עַד שֶׁהַמְּלֹאכִים
הַקְּדוּשִׁים יָבִיאוּ תְּפִילַתְךָ לְפָנַי שֹׁעַר
מִקְמוֹ שֶׁל עוֹלָם, הוּא שֹׁעַר הַשָּׁמַיִם.

***

וַיִּרְגְּמָהוּ כָּל אַנְשֵׁי עִירוֹ בְּאֲבָנִים
וְמַת וּבְעֶרְתָּ הָרַע מִקִּרְבְּךָ וְכָל
יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וַיִּרְאוּ (כא, כא)

וַיִּרְגְּמָהוּ. וְהוּא לְשׁוֹן גִּרְמָא. וּרְצוּנוֹ לומר
מֵה גֵרֵם לוֹ לְבֵן סוֹרֵר וּמוֹרָה
לְהִיּוֹת כֹּזֵה, אֲלֵא שֶׁהִיָּה בְּאֲבָנִים. שֶׁהִיָּה
נִים בַּא"ב אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁרַק הִיא
יְכוּלָה לְהַצִּיל מִיֵּצֵר הָרַע. וְכֹאשֶׁר תַּעֲסוֹק
בַּא"ב כְּלו' בַּתּוֹרָה שְׁנִיתָנָה בְּכ"ב
אוֹתִיּוֹת בְּלֹא נִים, אִזּוֹ תוֹכֵל לְהַמִּית
אוֹתוֹ, אֵת הַיֵּצֵר הָרַע מִקִּרְבְּךָ. כְּדֶרֶךְ
שֶׁאִמְרוּ מֵת בַּאֲהֲלָה שֶׁל תּוֹרָה.

וְהוֹיֵנֶן בְּה, מֵאֵי מֵת בַּאֲהֲלָה שֶׁל
תּוֹרָה. מִי הוּא זֶה שֶׁמֵּת. אִם הָאָדָם
עֲצָמוֹ הָרִי כִּבֵּר נֹאמֵר וְחִי בְּהֵם.
שֶׁהַתּוֹרָה מַחִיָּיה אֵת בַּעֲלִיָּה. אֲלֵא עַל
כִּרְחֹךְ הַיֵּצֵר הָרַע הוּא זֶה שֶׁמֵּת
בַּאֲהֲלָה שֶׁל תּוֹרָה. אָדָם כִּי יָמוּת, יִכְנָס
לְאֵהֶל הַתּוֹרָה וַיַּחִיָּה, וְאִזּוֹ יָמוּת הַיֵּצֵר
הָרַע שְׁלוֹ, וַיַּחִיָּה הָאָדָם. וְעַל יָדֵי כַךְ

כִּי הוּא רֹאשִׁית אוֹנוֹ כַךְ טַבַּע
הַקֶּב"ה בְּבְרִיאָה שִׁיְהִיָּה הַיֵּצֵר הָרַע
רֹאשִׁית אוֹנוֹ מִנְעוּרָיו, כְּדִי לְהַכְנִיעַ אֵת
הָאָדָם שִׁיְהִיָּה "אֵינוֹ". אֵל תִּקְרָא אוֹנוֹ
אֲלֵא אֵינוֹ. הוּא רֹאשִׁית אֵינוֹ. וּבִזְזָה
דוּמָה לְעַמְלֵק שֶׁנֹּאמַר בּוֹ רֹאשִׁית
גּוֹיִם עַמְלֵק, וְאַחֲרֵיתוֹ עַדִּי אוֹבֵד. לוֹ
מִשְׁפַּט הַבְּכוֹרָה, לוֹ מִשְׁפַּט הַדִּין
וְהַגְּבוּרָה, וְלִיֵּצֵר הַטוֹב הַחֹסֵד
וְהַרְחָמִים. לִיֵּצֵר הָרַע מִשְׁפַּט הַבְּכוֹרָה
וְלִיֵּצֵר הַטוֹב חֹסֵד הַבְּרִכָּה.

***

וְאֲשֶׁר עַל כֵּן נִסְמְכוֹ הַפְּרָשִׁיּוֹת
לְבֵן סוֹרֵר וּמוֹרָה (כא, יח'). הוּא בֵּן
הַשְּׁנִיאָה. וְכִנ"ל, הוּא הַיֵּצֵר הָרַע.
וְנִקְרָא סוֹרֵר וּמוֹרָה, כִּי תִפְקִידוֹ לְהַסִּיר
אֵת הַיֵּצֵר הַטוֹב מִן הַדֶּרֶךְ וְלְהוֹרֹת לוֹ
אֵת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הוּא רוֹצֵה שִׁלֵּךְ בָּהּ.
וְלִכֵּן נִקְרָא בֵּן, כִּי הוּא פְּרִי הַמַּעֲשִׂים
הָרָעִים שֶׁאֵין הַבְּיָנָה סוֹבֵלָתָם.

אֵינוֹ שֹׁמֵעַ בְּקוֹלָנוֹ (כא, כ'). כִּי זֶה
דָּרְכוֹ שֶׁל יֵצֵר הָרַע, לֹא רַק שֶׁאֵינוֹ
שׁוֹמֵעַ בְּקוֹלָנוֹ אֲלֵא אֲדַרְבָּה אִף רוֹצֵה
שֶׁאֵנוֹ נִשְׁמָע בְּקוֹלוֹ. זוֹלָל וְסִבָּא.
שֶׁאֵין לוֹ גְּבוּלוֹת וְכֹכֵל שֶׁתַּתֵּן לוֹ יִרְצָה
יֹתֵר. וְהוֹצִיאָנוּ אֶתְּךָ אֶל-זִקְנֵי עִירוֹ

לעומקו של מקרא כי תצא

**וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְחַמְרוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה
לְשִׁמְלָתוֹ. (כב,ג')**

לְחַמְרוֹ לְשִׁמְלָתוֹ. הם הנפש הבהמית ומלבושייה. **וְכֵן תַּעֲשֶׂה** לתקנם. כי בהעדרם תלקה גם הנפש האלקית. **ועוד,** שחמורו הוא החומריות שבו, **לְשִׁמְלָתוֹ** היא הרוחניות **שמשלימה** בו את השלימות הרוחנית שבו. וזה נרמז בפסוק **לְחַמְרוֹ לְשִׁמְלָתוֹ.** אל תקרא **לְשִׁמְלָתוֹ** אלא **לשלימותו.** לא תוכל להתעלם, כי אם תתעלם, יתעלם המתעלם. ואם לא תתעלם לא יתעלם המתעלם. לכך אמר **ומצאתה. ומצאתה ה'.** ומצאתה לשכינה הקדושה, **הנעלם מכל חי פרט למי שאינו מתעלם מן החי.**

***

**לֹא תִרְאֶה אֶת חַמּוֹר אָחִיךָ אוֹ שׂוֹרוֹ נִפְלִים בְּדַרְךָ וְהִתְעַלְמָתָּ מֵהֶם
הֶקֶם תִּקְיָם עִמּוֹ: (כב,ד')**

חמורו הם החיים הגשמיים, החומריים. **שורו** הם החיים הרוחניים. שור מלשון שור. הבט וראה. וזו ראייה רוחנית. ורמז בזה שכשם שמצוה לעזרו בחומריות כן מצוה לעזרו ברוחניות. הקם תקים עמו. ומידה

בערת הרע, בערת יצר הרע מקרבך. וכל ישראל, כל הישר עם הא-ל, **ישמעו** תוקף מלחמה זו **ויראו.** שתהיה יראת ה' על פניהם, **לבתי יחטאו.**

***

לֹא תִרְאֶה אֶת שׂוֹר אָחִיךָ אוֹ אֶת שׂוֹר נִדְחִים וְהִתְעַלְמָתָּ וְגו' (כב,א')

לעומקו של מקרא, תרמוז הפרשה על קירוב הבריות לאביהם שבשמים. **שור אחיך** הם המצוות החמורות, **ושור נידחים** הם המצוות הקלות. **נידחים** שאינם מקוימים בידו. **קשוב תשיבם,** השיבם לאחיך להיות מקוימים בידו, כלומר העמידהו על טעותו. כי לא רחוק הוא ויתרצה לקיימם. **ואם לא קרוב אחיך אליך,** אלא רחוק שנתנכרו מעשיו, ולא יקבל תוכחתך, **ואספתו אל תוך ביתך.** עליך לקרבו ויהיה עמך עד שיהיה במדריגתך, ואז **וקשבתו לו.** תשיבהו בתשובה שלימה לקיים קלות כבחמורות, לו, להיות אחד מתוך ל"ו צדיקים שבדור.

***

לעומקו של מקרא כי תצא

פי יקרא - פי יקרה

על דרך המוסר והאמונה, כי יקרא.
לכאורה היה לו לומר כי יקרה, לשון
מקרה. אלא בא ללמדנו, שאין מציאות
של מקרה בעולמו של הקב"ה, אלא
הכל מזדמן על ידי קורא הדורות
מראש, לכן נאמר כי יקרא.

**וכדאמר רבי בפרקי אבות (פרק ב'
משנה א') וְכָל מַעֲשֵׂיךָ בְּסֵפֶר נִכְתָּבִין.**
בפשט הדברים התכוון רבי לומר שכל
מעשיך יהיו נכתבין בספר, לכן אל
תבא לידי עבירה.

ולעומקו של מקרא יאמר, כל
מעשיך, גם אלו שעדין לא עשיתם,
הרי הם כתובים לפניו **בספר הנסיונות**
שלך, וכאשר יקרא בספרך, על ידי
השר הממונה עליך מלמעלה, או אז
יזדמן לפניך הכתוב למציאות. ואע"פ
שהרשות נתונה הרי הכל צפוי לפניו,
ככתוב בספר. לכן אמר רבי **דע מה**
למעלה ממך.

ובידיך להוסיף בספר ולשנות לפי
מעשיך. ואשר על כן נאמר **פי יקרא.**

וכגון, **פי יקרא בספרך: קו-צפור |**
לפניך!, נתונה בידך הרשות לשלח את

כנגד מידה. כשם שתקים אותו,
הקב"ה יקים גם אותך ברוחניות
עמו. לכן נאמר הקם תקים עמו. **עמו**
באותה תקומה רוחנית.

ועל דרך הרמז והסוד, הקם הוא
שם ק' מתוך ע"ב שמות היוצאים מג'
פסוקים ויסע ויבא ויט שבפר' **בשלה**
(לפי שיטה א' בלעומקו של מקרא
שם), **ולפי שנאמר בזה"ק לכווננו**
בק"ש בפרשת והיה אם שמע במילה
ולעבדו, בזה ירמוז לך הכתוב, כי
בעבודתך זו להקים ולקיים את זולתך
ברוחניות כבחומריות, בזה ימליץ
עליך טוב המלאך **הקם.** וכביכול אלו
דברי המלאך **הקם להקב"ה, הקם**
תקים, הקמות הרבה, חומריות
ורוחניות כאחד, למי שקיים עם חבירו
הקם תקים עמו.

***

פי יקרא קו-צפור | לפניך בדרך
בכל-עין | או על-הארץ אפרתים
או ביצים והאם רבצת על-
האפרתים או על-הביצים לא-תקח
האם על-הבנים: שלח תשלח את-
האם ואת-הבנים תקח-לך למען
יטב לך והארכת ימים. (כב,ו-ז)

לעומקו של מקרא כי תצא

הַעֲבָרִים נִקְרָא עָלֵינוּ (שמות, פרק ה' פס' ג').

ויש לומר, שלא רצו להשתמש בלשון **טומאה ומקרה**. אלא החזירו את הכבוד למלך הכבוד, והשתמשו בלשון של כבוד לשון **ויקרא**, לשון שמלאכי השרת משתמשים בו **ויקרא** זה אל זה ואמר. לכן אמרו אלקי העברים **נקרא** עלינו. ככתוב וראו כל עמי הארץ כי שם ה' **נקרא** עליך ויראו ממך. ואדרבה, הוא לשון של השגחת ה' בעולם, **קורא** הדורות מראש.

והרויחו בזה גם שיטעה בדבר שִׁיחֻשָׁב בעיניו שאלקי העברים פגע בהם דרך **מקרה**, ולכן לא ישית לבו, **וגם הרויחו עוד שלא יוציאו דבר שאין בו כבוד הראוי לקב"ה**. שהרי אין ההבדל נשמע באמרם **נקרה ונקרא**.

כמו כן כאן בעניין שילוח הקן. לכאורה אומרת התורה כי **יקרא**, כי יזדמן לשון **מקרה**, אך דע כי **קורא** הדורות מראש **זימן לך** את שילוח הקן, כדי לתקן שרשה במקום עליון. לכן כתיב כי **פי יקרא** ולא **פי יקרה**.

***

ועל דרך הרמז, תרמוז הפרשה לתפילת יעקב לפני פגשו את עשו,

האם או לקחתה. ועל ידי קיום המצוה לשלח את האם ולקחת רק את הבנים - בזה משלים את חלקו בספר הנסיונות שלו הנקרא על ידי קורא הדורות מראש.

עוד בעניין כי יקרה- כי יקרא

ועיין בלעומקו של מקרא בפר' שמות, (ג, יח') שם מבואר מדוע שינו משה ואהרן דברי ה' לפני פרעה. שהקב"ה אמר להם להגיד לפרעה ה' **אֱלֹהֵי הָעֲבָרִים נִקְרָה עָלֵינוּ (בה"א)** והם אמרו **נִקְרָא עָלֵינוּ (באל"ף)**. ונביא כאן את עיקרי הדברים:

נִקְרָה עָלֵינוּ. פירש"י לשון **מקרה**. ו**תימה**, שְׁבַעַת כזאת שבידם ללמד את פרעה שרש האמונה יאמרו בלשון **מקרה**, **נקרה עלינו**.

אלא י"ל שכך אמר להם הקב"ה. **מקום הניחו לו לפרעה לטעות** שהכל אך **מקרה הוא** ויאמר עפר אתם מכניסים לעפריים ועל ידי כך יכביד את לבו כדי שיקבל מכותיו.

ויש ליתן טעם מדוע לא אמרו כן לפרעה, אלא שינו **לומר נקרא** עלינו במקום **נקרה** עלינו: ו**יאמרו אֱלֹהֵי**

לעומקו של מקרא כי תצא

**כִּי תִבְנֶה בַּיִת חֲדָשׁ וְעָשִׂיתָ מַעֲקָה
לְגַגְּךָ וְלֹא תָשִׂים דְּמִים בְּבֵיתְךָ:
(כב, ח)**

תרמוז מצות המעקה על דרך לימוד התורה. כי תבנה מלשון התבוננות. בית חדש היא סוגיה חדשה. לְגַגְּךָ תתבונן ותראה מהו הגג אשר אליה מגיעה הסוגיה, כלומר מה תכליתה ולאיזה מסקנה היא מבקשת להגיע, ועשית מעקה לגגך, לתכלית זאת עליך לעשות מעקה. שהוא גדר בטיחות של המסקנה שהיא תעמוד בכל הקושיות ולא יפול הנופל ממנו.

או כלך לדרך זו שמעקה הוא לשון עקה וצרה, שצריך להתייגע ולהתייטר כדי להגיע אל תכלית שלימות ההבנה בסוגיה.

הדרך להגיע על הגג הוא ביגיעה של עקה וצוקה, וזה לשון מעקה. ולא תשים דמים בביתך, דמים לשון ממונות, כאשר הכסף יענה את הכל בלא יגיעה, אבל את הבית שלך את הסוגיה שלך אי אפשר להשיג בקלות כמו על ידי דמים, כי בלא יגיעה יפול הנופל ממנו. ומי הוא הנופל, כפי שאמרו אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהם.

באמרו: (בראשית לב, יב'-יג') הציילני נא מיד אחי מיד עשו פי נרא אנכי אתו פן יבוא ויהפני אם על פנים: הזכיר כביכול לקב"ה מצות שילוח הקן, שנאמר בה לא-תקח קנאים על-הפנים. והתכוון בזה לשרש המצוה על דרך הסוד, שהצפור תעוף אל קוניה, ותקונן על קיניה, להזכיר לפניו גלות בניו, שפגיקנה אין עמם השכינה עלימו לגוננה, וישמע שוכן מעונה את משק כנפי היונה והקמת קולה, וימהר ויחיש לנו קץ הגאולה.

וזה שהמשיך יעקב בתפלתו: ואתה אמת היטב איטיב עמך ושמתי את זרעך כחול הים אשר לא יספר ירב. ואשר על כן אמר בשכר מצווה זו, למען ייטב לך והארבת נמים. ליום שכולו ארוך לחיי העולמים.

***

ועל דרך הצצה, נסמכה מצות מעקה למצות שילוח הקן, וכאמרו: דאגת לשלי, אדאג לשלך. בשלמך את הקן, קרבת בנין בית המקדש, לכן אבנה לך בית חדש. זה שכתוב בפסוק הבא: כִּי תִבְנֶה בַּיִת חֲדָשׁ.

***

לעומקו של מקרא כי תצא

והמן לא רק שלא עשה מעקה וגדר
לגגו, אלא הגביה גגו למרומי גאותו.

ובהיפוך אותיות **מַעֲקָה לְגִגָּה** הוא
העמלק גגך. וזה שדרשו חז"ל
ששפכה בתו שופכין מהגג. כי אין לך
תועבה גדולה יותר מן הגאווה. והפילה
עצמה מן הגג, שאין תקומה לפני
גבהות הלב.

ועוד, שמתחילת בריאתו של המן
חתום הוא בשם אבותיו המדתא
האגגי. כי מדתו היא הגג. גאותו
גבוהה כגג על ראש המגדל. עד לאבות
אבותיו. וזקיננו עֲשׂו רמוז בו:
ועשי"ת מעק"ה לגג"ך בהיפוך
אותיות הוא עשו יתגלגל ממעקך.

ואשר על כן כתוב בכתיב מלא עם
שני וויים: **נְפֹל תְּפֹל**. כי הו' יורה על
השגחת ה' בעולם, כי הקב"ה הכין
עלייתו, והפילו מרום מדריגתו כדכתיב
(משלי טז, יח) **לִפְנֵי שָׂבָר גָּאוֹן וְלִפְנֵי
כְּשָׁלוֹן גְּבִיַּה רוּחַ**. וכן נאמר על עשו בנבואת
עובדיה [א, ג-ד]: **זָדוֹן לָבָד הַשִּׁיאָה שְׁכַנִּי בְּחַגְוֵי סֹלַע
מְרוֹם שְׁבָתוֹ אִמֵּר בְּלִבּוֹ מִי יוֹרְדֵנִי אֶרֶץ**. אם תגביה
פְּנִשָּׁר וְאִם בֵּין פּוֹכְבִּים שִׁים קִנְיָה מִשֵּׁם אוֹרִידָה נָאִם
ה'.

ולכן, משום שמועד הוא כל תלמיד
לנפילה אם לא כאשר יגש לסוגיה
בהכנה הנדרשת, נאמר מעקה, כי
הוא ההכנה הנדרשת, הגדרים
והכללים הנכונים להגיע אל המסקנה
בראש הגג.

***

כי יפל הנפל ממנו

פירש"י: ראוי הוא ליפול מששת ימי
בראשית. ועל דרך הצח, תרמוז
הפרשה למפלת המן. וליכא מילתא
דלא רמיזא באורייתא. באשר המן,
ראוי הוא ליפול מששת ימי בראשית.
ונרמז במלים "המן העץ" שבששת ימי
בראשית. וזה שאמרה זרש אשתו
להמן בן המדתא האגגי: **"אם מְזַרַע
הַיְהוּדִים מְרַדְּכִי אֲשֶׁר הַחֲלוּת לְנֶפֶל
לְפָנָיו לֹא תוּכַל לוֹ כִּי נְפֹל תְּפֹל
לְפָנָיו"** (אסתר ו, יג).

אֲשֶׁר הַחֲלוּת. מששת ימי בראשית, אז
כבר הַחֲלוּת. שמאז כבר היה נכון
האדם ליפול מאיגרא רמא של יצר
הרע של גבהות וגאות לבו, אם לא
ישים מעקה לגגו. ונרמז במלה גג"ך
ר"ת גבהות גאותך.

***

לעומקו של מקרא כי תצא

כִּס יְהוָה מִלְחָמָה לִיְהוָה בְּעֶמְלֵק מִדָּר דָּר

***

לֹא-יָבֹא עִמּוֹנֵי וּמוֹאָבֵי בְּקִהְלֵהוּ ה'
גַּם דָּוִד עָשִׂינִי לֹא-יָבֹא לָהֶם בְּקִהְלֵהוּ
ה' עַד-עוֹלָם:

עַל-דָּבָר אֲשֶׁר לֹא-קִדְּמוּ אֶתְכֶם
בְּלִחְמֵם וּבְמַיִם בְּדַרְךְ בְּצֵאתְכֶם
מִמִּצְרַיִם (כג,ד-ה')

פִּרְשׁ"י עַל-דָּבָר. עַל הַעֲצָה שִׁיעֲצוּ
אֶתְכֶם לְהַחֲטִיאֲכֶם. וְהוּא מִלְשׁוֹן
הַסִּפְרִי.

וַיֵּשׁ לְשֹׂאֵל, לְכַאוּרָה אֵין זֶה
כַּפְשׁוּטוֹ, וְהַכְּתוּב לְכַאוּרָה יוֹכִיחַ: עַל-
דָּבָר אֲשֶׁר לֹא-קִדְּמוּ אֶתְכֶם בְּלִחְמֵם
וּבְמַיִם, וְלֹא עַל הַעֲצָה.

וְהַשְּׁפִתִי חֲכָמִים תִּירֵץ שֶׁרֶשׁ"י חֵילֵק
הַפְּסוּק לְשֵׁנִי, וְרָצָה לֹמַר שְׁנֵי
הַדְּבָרִים. בְּאוֹמְרוֹ עַל-דָּבָר יִתְכוּן
לְעֲצָה שִׁיעֲצוּ לְהַחֲטִיאֲכֶם כֻּלְּשׁוֹן הַסִּפְרִי,
וַיִּפְרֵשׁ עַל-דָּבָר מִלְשׁוֹן דִּבְרוּר. וְעוֹד

כִּי תִבְנֶה בַּיִת חֲדָשׁ וְעָשִׂיתָ מַעֲקֵה
לְגַגְּךָ וְלֹא-תָשִׂים דָּמִים בְּבֵיתְךָ כִּי-
יִפֹּל הַנֶּפֶל מִמָּנוֹ

עוֹד יִרְמוֹז הַכְּתוּב לֵג' מִצְוֹת
שֶׁנִּצְטוּיְנוּ בְּבוֹאֵנוּ לָאָרֶץ. כֻּלְּשׁוֹן
הַסִּפְרִי: וְלִשׁוֹן סִפְרֵי ג' מִצְוֹת נִצְטוּ
יִשְׂרָאֵל בַּעַת כְּנִיסַתָּן לָאָרֶץ לַמְּנוֹת
לָהֶם מֶלֶךְ וּלְבָנוֹת לָהֶם בַּיִת הַבְּחִירָה
וְלִהְכָרִית זָרְעוֹ שֶׁל עֶמְלֵק.

כִּי תִבְנֶה בַּיִת חֲדָשׁ יִרְמוֹז לְבָנִין בַּיִת
הַמִּקְדָּשׁ. מַעֲקֵה ל' - יִרְמוֹז לְהַכְרִית
זָרְעוֹ שֶׁל עֶמְלֵק, שֶׁהֵן אוֹתוֹת הָעֶמְלִ"ק,
כִּנ"ל, גַּגְּךָ יִרְמוֹז לְמֶלֶךְ שֶׁהוּא מֵעַל
כּוֹלֵם, כַּגַּג הַזֶּה שֶׁהוּא בְּרֹאשׁ הַבְּנִיין.

אוּ פִלֵּךְ לְדָרֶךְ זוֹ, וְלֹא-תָשִׂים דָּמִים
בְּבֵיתְךָ יִרְמוֹז לְמִצְוֹת הַמֶּלֶךְ שֶׁנֶּאֱמַר
שׁוֹם תָּשִׂים עֲלֶיךָ מֶלֶךְ, וְאִזְהָרָה שֶׁלֹּא
יִקְנֶה הַמַּלְכוּת בְּדָמִים, בַּכֶּסֶף, וְכֵן
אִזְהָרָה לְכַהֵן גָּדוֹל שֶׁלֹּא יִקְנֶה הַכְּהוֹנָה
בְּדָמִים, כִּי-יִפֹּל הַנֶּפֶל מִמָּנוֹ וְלֹא יִגְמְרוּ
כְּהוֹנָתָם.

וְעַל דֶּרֶךְ הַצָּחָה, גַּגְּךָ בְּגִימְטְרִי כ"ו
שֶׁהוּא גִימְטְרִי'ה שֶׁל שֵׁם הוִי"ה, וְיִרְמוֹז
לְשִׁבְעַת ה' שְׁאֵין ה' שְׁלֵם וְאֵין הַכֶּסֶף
שְׁלֵם עַד שִׁיכְרִית זָרְעוֹ שֶׁל עֶמְלֵק,
כְּכַתוּב (שְׁמוֹת יז, טז) וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל

לעומקו של מקרא כי תצא

פִּי-יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה וּגּוֹ'
וְשָׁמַח אֶת-אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר-לָקַח:
(כד,ה')

יש ליתן טעם לאומרו אִשָּׁה חֲדָשָׁה.
לפשוטו של מקרא, פירש"י שהיא
חדשה לו, אפילו אלמנה.

ולעומקו של מקרא, ועל דרך
המוסר, יאמר כפי שפירש"י (על פי
הספרי), בפסוק (דברים ו, ו') אשר
אנכי מצוך היום. לא יהיו בעיניך
כדיוטגמא [מצות המלך הבאה במכתב]
ישנה שאין אדם סופנה [מחשיבה
להצפינה ולשומרה], אלא כחדשה
שהכל רצין לקראתה (ספרי שם).
ואשתו, לא יגרע חלקה, ותהיה בעיניו
כחדשה בכל יום, ובכך יקיים את
המשך הפסוק וְשָׁמַח אֶת-אִשְׁתּוֹ.
וידויק מסיפא דקרא אֲשֶׁר-לָקַח.
אֲשֶׁר-לָקַח כבר בעבר, ואע"פ כן תהיה
בעיניו בכל יום כחדשה. ובזה תדמה
לתורה שנאמר בה גם לשון ליקוחים.
כי לקח טוב נתתי לכם.

***

סיבה, אֲשֶׁר לא-קדמו אתכם בלחם
ובמים.

ולעומקו של מקרא ועל דרך
המוסר, יכוון בזה לשיטת ספר החינוך
וכן מובא במסילת ישרים
"אחר המעשים ימשכו הלבבות". הן
לטוב הן למוטב. כי מי שיש בידו
מידות מקולקלות כגון מואב אֲשֶׁר
לא-קדמו אתכם בלחם ובמים,
במהרה יהא חוטא ומחטיא כנאמר על-
דָּבָר, וכפירוש רש"י על העצה
שיעצו אתכם להחטיאכם.

***

וְלֹא אָבָה ה' אֱלֹהֶיךָ לְשָׁמֵעַ אֵל
בְּלַעַם וַיַּהַפֵּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת
הַקֶּלָּה לְבָרָכָה כִּי אָהַבְךָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ. (כג,ו')

וְלֹא אָבָה כִּי אָהַבְךָ. זה לעומת זה.
אל בלעם לא אבה ואותך אהב. כי
בלעם הרי הוא כנחש שנאמר בו
ואיבה אשית בינו ובינך. ולכן לא
אבה. ומאהבתו אותך הפך לך את
הקלה לברכה.

***

לעומקו של מקרא כי תצא

גְּדִלִים אֶקְבָּצֶה: בְּשֹׁפָף קִצְוֹף הַסִּתְרָתִי פָּנִי
רָגַע מִמֶּה וּבְחֶסֶד עוֹלָם רַחֲמֶיךָ אֲמַר
גְּאֻלְךָ ה'. בב"א.

***

זְכוֹר אֵת אֲשֶׁר-עָשָׂה ה' אֱלֹהֶיךָ
לְמַרְגָּם בְּדָרְךָ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם:
(כד,ט')

זְכוֹר אֵת אֲשֶׁר-עָשָׂה ה' אֱלֹהֶיךָ
לְמַרְגָּם וגו'.

פירש רש"י על דרך הפשט, אם באת
להזהר שלא תלקה בצרעת, אל תספר
לשון הרע, זכור העשוי למרים שדברה
באחיה ולקתה בנגעים.

ויש לשאול, מדוע יוזכר שם הרחמים
לה'וה' על נגע הצרעת של מרים שהוא
דין קשה. דהוי ליה למימר אֵת אֲשֶׁר-עָשָׂה
אֱלֹהֶיךָ לְמַרְגָּם. ללא שם הוי"ה.

ולעומקו של מקרא, גֵּאֵמֶר, ששני שמות
השם הם כנגד שתי זכירות.

האחת, כפשוטו של מקרא כפירש"י,
לזכור עוון לשון הרע. וכנגד זה הזכיר
שם אלקים שהוא שם של דין. והשנייה,
לעומקו של מקרא, לזכור כוחה של
הפְּרָת הַטוֹב. שבעבור שחכתה למשה
שעה הקלה, חכו למרים כל בני ישראל עד

לא-יחבל רחמים ורכב פי-נפש הוא
תָּבֵל (כד,ו')

לפשוטו של מקרא פירש"י לא
ימשכן מזולתו דברים שעושין בהם
אוכל נפש.

ולעומקו של מקרא יִדְרֹשׁ על דרך
הרמז והצה, לא יכבוש את רחמיו
מזולתו, כי נפש הוא חובל. ויהיה חובל
גם מלשון משכון וגם מלשון חבלה.
וּרְחִימִים האמור בעניין יִדְרֹשׁ לעניין
רַחֲמִים. כעין שאמרו מה הוא רחום
אף אתה היה רחום לְיִלְךָ בדרכיו.
וּרְכָב האמור בעניין ידרש בנוטריקון
ורכ"ב. ורָאָה פָּאֵב זולתך.

ובזה ינתן טעם לסמיכות הפסוק
יִשְׁקָדֵם לו', פִּי-יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה
וְשָׂמַח אֶת-אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר-לָקַח, ולנהוג
עמה בחסד עולם וברחמים וכו'.

כן ינהג עִמָּנוּ גואלנו ה' צבאות שמו,
קדוש ישראל.

וכנבואת ישעיהו בהפטרה זו (פרק נד,
פס' ו-ז-ח: גִּי-כְאִשָּׁה עֲזוּבָה וְעֲצוּבַת רִיחַ
קָרְאָךָ ה' וְאִשְׁתֵּי נְעוּרִים גִּי תִמְאָס אֲמַר
אֱלֹהֶיךָ: בְּרַגַע קִטְוֹן עֲצוּבֶיךָ וּבְרַחֲמִים

לעומקו של מקרא כי תצא

תָּשִׁיב לוֹ אֶת-הָעֵבוֹט וּכְנ"ל שִׁישִׁיב אֶת
הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי כָּבֵב הַשְּׁמֵשׁ. כִּאֲשֶׁר
יִפְצִיעַ שָׁחַר הַגְּאוּלָּה. וְשָׁכַב בְּשִׁלְמָתוֹ
וּבִרְכָךְ וְלָךְ תִּתְּנֶה צְדָקָה לְפָנַי ה' אֱלֹהֶיךָ.

וְשָׁכַב בְּשִׁלְמָתוֹ. אֵל תִּקְרָא בְּשִׁלְמָתוֹ
אֵלֹא בְּשִׁלְמוֹתוֹ. כְּכֹתוּב כְּרַע שָׁכַב כִּאֲרִי
וּכְלִבְיָא מִי יִקְיַמְנוּ. וּבִרְכָךְ, וְ סוֹפִית
דְּגוּשָׁה, לְרַמֵּז עַל שְׁתֵּי בְרִכּוֹת. בְּרִכַּת
כְּהֻנִּים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, וּבְרִכַּת כֶּהֵן גְּדוֹל
בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, וְלָךְ תִּתְּנֶה צְדָקָה, שִׁיעֲלוּ
כּוֹלֵם אֵל בֵּית מִקְדָּשְׁךָ לְצַדֵּק לְפָנֶיךָ אֶת
הַדִּין, וְלִהְיוֹת עַל הַחֶסֶד וְהַרְחִמִים, לְפָנַי
ה' אֱלֹהֶיךָ, וְכּוֹלֵם יַעֲמִדוּ לְפָנֶיךָ כְּבָנַי
מְרוּן בְּצַדֵּקְךָ עֲמוּסִיךָ, וְהִינּוּ דְכָתִיב לְפָנַי
ה' אֱלֹהֶיךָ.

***

זָכוֹר אֶת אֲשֶׁר-עָשִׂה לְךָ עֲמֶלְךָ
בְּדַרְךָ בְּצִאתְכֶם מִמִּצְרָיִם וְגו' **תִּמְחַל אֶת-זָכוֹר עֲמֶלְךָ מִתַּחַת
הַשָּׁמַיִם לֹא תִשְׁכַּח** (כה, יז).

נַעֲץ הַכְּתוּב תְּחִילַת הַפְּרִשָׁה
בְּסוֹפָה. כִּי עֲמֶלְךָ הוּא הַיֵּצֵר הַרַע, וְהוּא
רְצוּעַת מַרְדּוֹת לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא דְבַרָּה הַתּוֹרָה
אֵלֹא כְּנִגְדּוֹ, וְהִיא הַמְּלַחְמָה הַתְּמִידִית שֶׁל
הָאָדָם מִיִּשְׂרָאֵל לְהַתְּגַבֵּר עַל עֲמֶלְךָ.

לֹא תִשְׁכַּח. בְּאֵרֵמִית **לֹא תִמְצָא**. מִלְּחַמְתְּךָ
תִּהְיֶה מִלְּחַמַּת חֶרְמָה עַד שֶׁלֹּא יִמְצָא אֶצְלֶךָ
כָּל שִׁמְץ מִנְּהוּ, מִיֵּצֵר הַרַע.

סוּף יָמֵי סְגִירוֹתָהּ, עַד שֶׁנִּטְהַרְהָ מִצְרַעְתָּה.
וּכְנִגְדַּת מִתֵּן שָׁכַר טוֹב עַל הַכֶּרֶת הַטוֹב
הַזִּכִּיר שֵׁם י'הו'ה', שֶׁהוּא שֵׁם שֶׁל
רַחֲמִים.

וּבְצִטּוּיָנוּ עַל שְׁתֵּי הַזִּכִּירוֹת הַלְלוּ שֶׁהֵם
יְסוֹד שֶׁל שָׁכַר וְעוֹנֵשׁ, לְהִיטִיב דְרָכֵינוּ
בְּעוֹלָמוֹ שֶׁל אֲבִינוּ מִלְּכָנוּ.

***

וְלֹא תִחַבֵּל בְּגֵד אֱלֻמְנָה (כז, יז)

כֹּאן כְּבִיכּוֹל הַכְּתִיב הַקָּב"ה עַל
עֲצָמוֹ, לְהַשִּׁיב שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן וְלֹא לְמִשְׁפַּן
עוֹד אֶת מִשְׁכַּן ה' בְּעִבּוֹר עוֹנוֹתֵיהֶם שֶׁל
יִשְׂרָאֵל, כִּי אִיכָּה יִשְׁבֶּה בְּדַד הָעִיר רַבְתִּי
עִם הַיְתָה כְּאַלְמָנָה, וְאָמַר לֹא תִחַבֵּל בְּגֵד
אַלְמָנָה.

וְלִכֵּן נֹאמַר הַשֵּׁב תִּשִּׁיב לוֹ אֶת הָעֵבוֹט,
וְהִינּוּ הַמִּשְׁכָּן שֶׁנִּתְמַשְׁכָּן פְּעַמִּים
בְּעוֹנוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְהַכְּתִיב הַקָּב"ה
כְּבִיכּוֹל עַל עֲצָמוֹ, הַשֵּׁב תִּשִּׁיב. כִּשֶׁם
שֶׁהִשְׁבֵּיתִי פֶּעַם אַחַת אֶת הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁנַי כֵּן
אִשִּׁיב פֶּעַם שְׁנִיָּה אֶת הַמִּשְׁכָּן הַשְּׁלִישִׁי.

וְאֲשֶׁר עַל כֵּן נֹאמַר **וְאֵם-אִישׁ
עֲנִי הוּא לֹא תִשְׁכַּח בְּעֵבְטוֹ**. וְאִין עֲנִי
יֹתֵר מִהַמְּצַפִּים לְגְּאוּלָּה. וְיִרְמוֹז עַל
הַמְּשִׁיחַ עֲנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר. וְהַקָּב"ה
הַכְּתִיב עַל עֲצָמוֹ לֹא תִשְׁכַּח בְּעֵבְטוֹ. הִנֵּה
לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל. הַשֵּׁב

לעומקו של מקרא כי תצא

הפסקה קלה, ועומדת קצת בפני עצמה.
וכה יקרא: ואתה עיף ויגע ולא ירא.

ולעומקו של מקרא נראה לישב
דבריהם על דרך המוסר, כאמרו: אם ימצא
בך עמלק, "ולא ירא" אישראל קאי. ואם לא
ימצא בך עמלק, "ולא ירא" אעמלק קאי.
ובלי יראת אלקים אין לו קיום.

והוינו בה, לשיטת רש"י. מה היא יראת
אלקים שהיה לכאורה ראוי לעמלק להיות,
כדי לומר **ולא ירא אלקים**.

ויש לומר, שיראת אלקים שלו, של
עמלק, **כביכול,** לעשות רצונו ית' להיות
רצועת מרדות לישראל.

והוא אינו יודע כי **כאשר** יעשה יותר
מכפי שצוה, יקרא **ולא ירא אלקים**.
ואשר על כן יוטעם **ולא ירא,** בטיפחא.
להיות כפירש"י או כפי' אוה"ח הק',
שאינו ירא כאשר עושה יותר ממה שצוה.

ועל דרך הצח, ישלימו פירושיהם זא"ז,
שעל כן תבוא **הטיפחא:** לומר שהיא
כברכת יצחק לעשו: והיה כאשר תריד
ופרקת עולו מעל צוארך. ופירושו כעין
נוטריקון: תרי"ד - כאשר **תראהו יורד**
ביראת שמים ופרקת עולו. שכאשר
ישראל אינו ירא הרי עמלק רצועת
מרדות. וכאשר עמלק אינו ירא, הרי
תמחה את זכרו. ובכך משלימים פירושי
רש"י ואוה"ח הק' זה את זה.

***

ועל דרך הצח, הטעם במלה **לא** [תשקח]
הוא בטפחא. **לא** תשקח. והטפחא היא
מעין הפסקה קלה, ולא בהכרח מחוברת
עם המילה שלאחריה.

ולכן יקרא לעומקו של מקרא, אם לא
תבערו לעמלק כליל, אז **תשקח, תמצאהו**
בך יותר ויותר.

או כלך לדרך זו, אם **לא** תתן לו מקום
בעולמך, אז יתקיים בך **תשקח.**
תשקח ממנו, ותחתיו **תמצא יראת**
אלקים. שנאמר בפרשת עמלק **ולא ירא**
אלקים.

***

ולא ירא אלקים.
פירש רש"י ולא ירא עמלק אלהים
מלהרע לך.

ומובא בשפתי חכמים שדייק כן מאחר
ו"עיף ויגע" הם תואר, כיצד היו ישראל,
ואם ירא מתייחס לישראל כתואר היה
צריך להיות מנוקד ב"שוא". כזה: ולא
יִרָא אלקים. ומאחר ונכתב בקמץ כפֿעֿל,
בהכרח אינו מתייחס לתואר של ישראל
אלא לעמלק שלא היה ירא.

ואוה"ח הק' פירש ולא ירא - ישראל,
מתוך שהיה עיף ויגע, ולא היה בו כח
לעמוד כנגד יצר הרע המסיטו מיראת
אלהים.

ויש ליתן טעם מה הכריח את אוה"ח
הק' לפרש כן שישראל הוא שלא היה
ירא.

ושמא יש לומר משום טעם הטיפחא
שבמילה ירא. שכן הטיפחא היא כעין

בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות

לטל': 052-7675895

גור-אריה צור

מודיעין עילית

ניתן להצטרף לתפוצת מייל

דוא"ל: leshem895@gmail.com

